

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Центральна спілка споживчих товариств України
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
Полтавський навчальний комплекс Укоопспілки «Освіта»

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Матеріали XXXVI міжвузівської
науково-методичної конференції

ЧАСТИНА I

22–23 березня 2011 року

ПОЛТАВА
РВВ ПУЕТ
2011

УДК 378.1
ББК 74.58
К63

Оргкомітет конференції

Голова: *О. О. Нестуля*, д.і.н., професор, ректор

Заступники: *М. Є. Розога*, д.е.н., професор, перший проректор;
Н. І. Огуй, к.е.н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності

Члени оргкомітету

Н. В. Герман, директор навчального центру, доцент;
О. В. Карпенко, к.е.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків;
С. І. Нестуля, к.і.н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці;
Є. І. Івченко, к.т.н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру;
Л. М. Шимановська-Діанич, к.т.н., професор кафедри менеджменту організацій і зовнішньоекономічної діяльності, менеджер систем якості;
Н. М. Карпенко, доцент кафедри загальнооекономічних дисциплін, менеджер систем якості;
Ю. В. Іванов, к.е.н., доцент кафедри комерційної діяльності і підприємництва;
Н. М. Захарова, методист науково-методичного центру управління якістю діяльності

Компетентнісний підхід до підготовки випускників вищого навчального закладу : матеріали міжвузівської XXXVI науково-методичної конференції : в 2 ч. Ч. II. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 232 с.

ISBN 978-966-184-110-8

У матеріалах конференції розглядаються шляхи забезпечення компетентнісного підходу як основи формування системи цінностей вищого навчального закладу. Збірник розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук і розповсюдження даної розробки без дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів – українською, російською.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

УДК 378.1
ББК 74.58

ISBN 978-966-184-110-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2011 р.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА II

СЕКЦІЯ 2. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦІВ..... 11

Карпенко О. В., Соболев Г. О. Удосконалення студентської
наукової роботи: компетентнісний підхід..... 11

Брітченко І. Г. Науковий аналіз як складова
компетентнісного підходу при формуванні
системи цінностей випускників ВНЗ..... 13

Ищенко В. Л. Організація наукової роботи студентів
з іноземної мови..... 16

Кобзар О. І. Міжнародні проекти як ефективна
форма наукової діяльності студентів..... 18

Ємець Є. М., Ємець Ол-ра О. Про концепцію неперервної
науково-дослідної роботи студентів старших курсів
напрямів «Економічна кібернетика» та «Інформатика» 20

Гончаренко В. В., Клименко В. І. Специфіка
науково-дослідної роботи студентів 4 курсу
напряму підготовки «Міжнародна економіка»..... 21

Шкуруній О. В., Дейнека Т. А. Реалізація творчих
властивостей науковця як діяльність і
інтелектуальний вид праці..... 23

Артеменко І. А., Григор'єва С. В. Наукова діяльність
фахівців з міжнародної економіки..... 25

Безрукова Н. В., Свічкарь В. А. Український студент
європейської якості 27

Таран-Лала О. М. Науково-дослідна діяльність
студентів магістратури..... 29

Талалаєв В. О. Використання позанавчальних форм
роботи зі студентами для покращення
професійно-посадової адаптації випускників університету..... 31

Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Вплив дисципліни «Методологія наукових досліджень» у формуванні наукових навиків випускників вищого навчального закладу	33
Офіленко Н. О., Кайнаш А. П. Значення переддипломної і передмагістерської практики для підвищення професійних якостей випускників ПУЕТ товарознавчо-комерційного факультету	35
Назаренко В. О., Назаренко Л. О. Наукова діяльність студентів-магістрів як основа становлення майбутніх фахівців	36
Юдін О. М. Підвищення ефективності моніторингу рекламних кампаній в системі Google Adwords	39
Любімов О. Г., Володько О. В., Порхунов О. І. Активна участь студентів у науковій діяльності – основа їх творчого зростання як майбутніх фахівців	41
Гайворонська З. М., Луговська В. Г. Актуалізація тематики науково-дослідної роботи студентів – основний шлях підготовки висококваліфікованих фахівців	42
Лосенко В. В. Наукові гуртки – основа формування професійної спрямованості студентів	45
Гладкий С. О. Наукова робота студентів у галузі юриспруденції: сучасні світоглядні засади	46
Терела Г. В. Правові засади фінансування наукової діяльності у вищих навчальних закладах	48
Коросташов О. М., Кульчій О. О. Цивільно-правовий статус вищих навчальних закладів в Україні	50
Шимановська-Діанич Л. М., Власенко В. А. Підвищення значущості наукової діяльності студентів у контексті впровадження моделі сучасного фахівця	53
Ляхівненко С. М. Міжнародно-правові стандарти наукової діяльності студентів	55
Шурдук А. І., Стеценко С. А. Роль компетентнісного підходу у системі сучасної вищої освіти	57

Кавурко Л. В. Моделювання як метод пізнання у навчанні.....	59
Козак В. М., Бородай А. Б. Формування наукового світогляду майбутніх фахівців	62
Рогова А. Л., Шидакова-Каменюка О. Г. Формування наукового мислення при виконанні магістерської роботи студентами спеціальності «Технологія харчування».....	65
Бородай А. Б., Коваленко Н. П., Медведь Л. М. Роль наукової діяльності студентів у підготовці майбутніх фахівців	67
Іванова В. В., Іванова О. В. Роль наукової діяльності у формуванні знаннєвого потенціалу майбутніх фахівців	69
Суткович Т. Ю., Плахотін В. Я. Наукова діяльність студентів – важливий інструмент у формуванні майбутніх фахівців	70
Дробиш Л. В. Роль наукової діяльності студентів у формуванні компетенцій майбутнього фахівця	72
Кудрик М. А., Стебліна К. П. Практичне значення науково-дослідної роботи студентів для формування майбутніх фахівців технологічних спеціальностей	74
Кожушко Г. М. Інтеграція навчальної та наукової діяльності студентів – дієвий метод підвищення компетентностей випускників.....	77
Поліщук Л. В., Кириченко О. В. Рівень готовності студента до організації та проведення науково-дослідної роботи	79
Онінко Т. В. Залучення студентів до студентського наукового гуртка з «Історії України та краєзнавства» як чинник оптимізації навчально-виховного процесу	81
Петренко І. М. Науково-дослідна діяльність як необхідна умова формування наукової творчості студентської молоді.....	82
Вишневецька Л. І. Наукова робота зі статистики студентів напряму підготовки «Економіка підприємства» як складова практичної фахової підготовки	84

Місюкевич В. І., Михайлюкова Н. І. Основні тенденції формування наукової студентської роботи у ВНЗ	86
Бичков М. Ф., Бичков Я. М. Розширення світогляду та поглиблення професійних знань шляхом залучення до наукової роботи в межах дисципліни «Охорона праці в галузі»	89
Маніна Л. І., Балинський В. С. Проблеми ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи в теперішній час	90
Нартова І. В. Наукова діяльність студентів як основа формування та становлення фахівців	91
Олейник В. П. Фестиваль науки – привлечение в науку молодых	94
Прасолова С. П. Проблеми і перспективи наукової діяльності студентів, що отримують фах з банківської справи	96
Роскладка А. А., Роскладка О. В. Економіко-математичні підходи до оцінки наукової діяльності ВНЗ	99
Антропова Л. Н., Гладкая А. Д., Датьков В. П., Васильева Е. А. Научная работа студентов – основа успешной трудовой деятельности специалиста	101
Майковська В. І. Науково-дослідна робота студентів як засіб формування бренду вищого навчального закладу	103
Калашник О. В., Кудрик М. А. Роль наукової діяльності студентів у підготовці магістрів з фаху «Товарознавство та експертиза в митній справі»	105
Ростовский В. С. О структуре дипломного проекта для студентов специальности «Гостиничное и ресторанное дело»	107
Дмитренко В. І., Подпала В. В., Гнітій Н. В. Індивідуалізація наукової роботи студентів засобами проектної технології	109
Коваленко Н. П., Бородай А. Б. Науково-дослідна робота – обов’язкова умова підготовки конкурентоспроможного фахівця	111

СЕКЦІЯ 3. ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ТА ЯКОСТЕЙ ЛІДЕРА У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ..... 114

Варв'янський С. М. Філософія в системі формування цінностей випускників університету..... 114

Нестуля С. І. Формування лідерських якостей випускників вищих навчальних закладів..... 118

Верезомська С. Ж. Ціннісні орієнтації сучасної студентської молоді..... 120

Карманенко В. В. Залучення студентської молоді до вивчення національної культурної спадщини України 123

Мельник С. І. Ефективна навчальна співпраця викладача та студента як основа формування конкурентоспроможності фахівців з обліку і аудиту..... 125

Горячов О. В., Климко О. Л., Михайлова Ю. В. Розкриття природних лідерських якостей в процесі формування фахівця 128

Іванюта С. М., Іванюта В. Ф. Формування світогляду та якостей лідера у майбутніх фахівців..... 129

Черчик О. М. Формування світогляду майбутніх фахівців на основі православних цінностей 133

Крафт В. А. Роль психологічної культури викладача у формуванні світогляду та якостей лідера у майбутніх фахівців 135

Ахтирська Н. М., Кузьменко Т. О. Роль фізичної підготовки студентів у професійній діяльності в сучасних умовах 137

Макарова М. В. Як реалізувати «навчання через все життя», світовий та український досвід..... 138

Кузьменко О. К. Формування складових управлінського потенціалу 149

Тищенко Т. М., Страшко Л. М. Умови успішного формування лідерських якостей фахівця	152
Вовк Л. І., Ванжа Н. В. Виховання якостей лідера у студентів ВНЗ	155
Капліна Т. В., Капліна А. С., Слимак Н. В. Формування системи цінностей при підготовці інженерів-технологів	157
Положишнікова О. І., Мазур Г. М., Положишнікова Л. О. Задачі викладача у формуванні особистості лідера у галузі «Харчові технології та інженерія»	158
Олійник Н. В. Формування лідерських якостей при підготовці майбутніх інженерів-технологів	160
Горобець О. М., Даниленко М. І., Місюна О. В. Роль куратора у формуванні комунікативних якостей групи	162
Тараненко О. О. Формування морально-професійних якостей у студентів ВНЗ	165
Сагалакова Н. О., Ярова І. І. Проблема формування ціннісних орієнтацій студентів вищих навчальних закладів	166
Дмитренко В. І., Подпала В. В., Гнітій Н. В. Концептуальна модель використання проектної діяльності для виховання лідерських якостей майбутнього фахівця-товарознавця	168
Мешков О. М. Проблема формування свідомості сучасної молоді в Україні	170
Лебедик М. П. Зростання рівня соціально-професійної зрілості як показник сформованості ключових компетенцій студента	173
Дроздова О. В., Ющенко Ю. П. Гендерний аналіз моральних відносин майбутніх фахівців	176
Зогаль С. О. Формування світоглядної системи та лідерських якостей у студентів під час опрацювання курсу «Історія української культури»	179

<i>Дворніченко В. В., Білоус Ю. А.</i> Формування якостей лідера у майбутніх маркетологів.....	181
<i>Делія О. В.</i> Красномовство як складова лідерства.....	182
<i>Руденко Н. С.</i> Етика бізнесу як аспект професійної підготовки майбутніх спеціалістів.....	184
<i>Хван А. В.</i> Маркетинговий потенціал ВНЗ.....	186
<i>Авраменко В. І., Кононенко О. А.</i> Метод кейсу як дієвий засіб формування якостей лідера у майбутніх фахівців	188
<i>Дивоняк Ю. І., Назаренко Е. А., Копанцева Л. М.</i> Формування особистості в умовах сучасної вищої освіти	190
<i>Аліман М. В., Корягін О. В.</i> Вивчення теорії та історії кооперації як чинник формування загальнолюдських цінностей у випускників ВНЗ.....	194
<i>Харченко Т. О.</i> Формування правової культури студентів економічних спеціальностей	196
<i>Хурса М. М., Гринько С. М.</i> Методичні підходи щодо формування якостей лідера у студентів денної форми навчання	198
<i>Столярчук В. М.</i> Проблеми та завдання вищої школи щодо формування сучасного фахівця.....	200
<i>Максюта В. В.</i> Формування світогляду та якостей лідера у студентів спеціальності «Управління персоналом та економіки праці».....	202
СЕКЦІЯ 4. МАЙСТЕР-КЛАС	204
<i>Воскобойник В. І., Сухачова Н. С.</i> Навчання аудіюванню як засіб підвищення комунікативної іншомовної компетенції студентів економічних ВНЗ	204
<i>Ковальчук Т. І., Дмитренко Р. І.</i> Компетентнісний підхід у навчанні іноземній мові	206
<i>Дібрівська Н. В., Чоні І. В.</i> Використання ділових ігор у навчальному процесі як засобу формування певних цінностей випускника	209

Юрко І. В. Використання інтерактивних методів навчання для формування навичок майбутніх спеціалістів торгівлі	211
Кравченко В. О., Балабан М. П., Гринько С. М. Майстер-клас, як сучасна форма підвищення кваліфікаційного рівня випускників ВНЗ	214
Тягунова Н. М., Спориш О. А., Іржавська Л. В. Ділова гра як колективний метод формування професійної компетентності комерсантів	216
Гринько С. М., Хурса М. М. Компетентнісний підхід у професійній освіті.....	218
Фисун І. В., Семенова О. М. Роль ділових ігор у формуванні нових якостей фахівців	222
Дикань С. А. Технологія складання тестових завдань з урахуванням критеріїв надійності і валідності	225
Васецький І. А. Компетентнісний підхід до себе	229
Гунченко М. В. Методи організації роботи студентів в аудиторії при реалізації кейс-методу навчання	230

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ВИПУСКНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

С. І. Нестуля, к.і.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Проблема виховання лідерських якостей у студентської молоді набуває вкрай гострої актуальності у світлі компетентісного підходу підготовки випускників вищих навчальних закладів. Адже колишні студенти будуть брати на себе відповідальність за долю фірм, організацій, трудових колективів, міських громад і країни загалом. Тому ще на студентській лаві вони мають отримувати теоретичну підготовку і практичний досвід в світлі сучасної управлінської парадигми, яка потребує не лише професійних знань, але й лідерського світоглядного бачення.

Проблема лідерства хвилювала розум багатьох письменників, філософів, учених впродовж сотень і навіть тисяч років. В результаті розгляду цього феномену представниками різних філософських та інших наукових шкіл з'явилося багато дефініцій лідерства. І, мабуть, було б великою помилкою стверджувати, що якась із них не має права на існування. Поняття лідерства настільки багатогранне і багатозначне, що у кожній конкретній ситуації, в залежності від багатьох факторів має різне звучання і різну реалізацію. Саме цим і пояснюється наявність багатьох підходів до аналізу проблеми лідерства та розмаїття його визначень.

Про багатовекторність пошуків сутності та механізмів прояву лідерської поведінки свідчить навіть короткий перелік основних теорій лідерства, поширених у минулому столітті: теорії особистісних рис, героїчні теорії, поведінкові, ситуативні теорії, теорії впливу, теорії взаємовідносин, та ін. Цілий ряд нових перспективних теорій лідерства розробляється на сучасному етапі. Варто пам'ятати, що елементи кожної з теорій накопичених людством за понад дві тисячі років дослідження проблеми лідерства, ніколи не втратять своєї актуальності. Тому молодь треба знайомити з успішним чи помилковим досвідом, аби вона змогла використовувати його у своїй практичній діяльності. Чим багатограннішими будуть знання і досвід сучасних лідерів, тим ефективнішим буде їхнє лідерство.

Для того, щоб студентська молодь використовувала здобутки лідерології при реалізації практичних завдань студентського самоврядування в Полтавському університеті економіки і тор-

гівлі з 2008 року введено спецкурс за вибором студентів «Основи лідерства». Метою курсу авторський колектив у складі д.і.н., професора, ректора університету Нестулі О. О. та доцента кафедри управління персоналом та економіки праці, к.і.н. Нестулі С. І. визначає реалізацію основних компонентів сучасної парадигми освіти та структурних елементів професіонала: когнітивних – дати знання про класичні і сучасні концепції лідерства, діяльно-творчих – озброїти вмінням і навичками професійної взаємодії та комунікації; аксіологічних – вводити студента у світ загальноприйнятих цінностей, особистісних – розвивати у студентів постійну потребу і прагнення до самовдосконалення.

Авторською програмою передбачено розгляд таких питань у темах, які, мають допомогти у становленні лідерів: Чому реалії сьогодення вимагають саме лідерських якостей? Чим лідерство відрізняється від менеджменту? Еволюція теорій лідерства. Різні типи і стилі поведінки лідерів. Особистісні аспекти лідерства. Що робить лідера харизматичним? Лідерство як система фреймів. Влада і вплив лідера. Складові емоційного інтелекту лідера. Робота лідера з командою. Роль лідера у створенні місії та стратегії організації, у формуванні корпоративної культури та багато інших питань, які дають можливість студентам з'ясувати сутність лідерства та озброюють їх методиками формування лідерських рис.

Практичні заняття проходять у вигляді міні-тренінгів з використанням найновіших інтерактивних методів: рольові та ділові ігри, ситуативні завдання, самопрезентації, підготовка власних і групових проєктів. Широко застосовуються тести самоаналізу для саморозвитку: «Самооцінка лідера: якості лідера-менеджера»; «Самооцінка лідера: здібності до керівництва командою»; «Самооцінка лідера: розвиток когнітивних можливостей» і т.ін.

Студенти з ентузіазмом відвідують спецкурс, адже кожен може проаналізувати і зважити свої знання, вміння і навички, намалювати план подальшого вдосконалення своїх можливостей і постійного зростання. Адже постійний духовний, інтелектуальний поступ чи не найхарактерніша ознака життя, яка відкриває перед молоддю перспективу і налаштовує на успішну реалізацію планів і завдань через постійну працю над собою.

Для успішної реалізації цих завдань спецкурсу виявилось замало і на прохання студентів 29 жовтня 2009 р. в Полтавському університеті економіки і торгівлі урочисто відкрив свою роботу студентський клуб «Лідер». Першим кроком на шляху до нього

став Круглий стіл «Лідерство – необхідна умова і об’єктивна потреба розвитку міста, регіону», який відбувся 22 квітня 2009 р., за ініціативи членів Клубу та студентської ради університету.

Разом із студентською радою університету члени клубу провели тренінги: «Формування команди», «PR технології», «Психологія колективу». Так, наприклад, на тренінгу: «Формування команди» студенти мали змогу отримати інформацію про наукове визначення команди, етапи формування команд, основні типи команд, основні функціональні ролі в командах, роль лідера у формуванні команди, а також взяти безпосередню участь у виконанні командного завдання по реалізації соціального проекту: збору коштів для дитячого відділення лікарні онкологічно хворих дітей.

Тісна співпраця з органами студентського самоврядування, взаємне збагачення досвідом допомагає молоді виявити власну життєву позицію, подолати байдужість, формує дух не просто колективної, а командної роботи, сприяє становленню лідерів.

Сьогодні вкрай важливо пробуджувати у молоді розуміння глибинного змісту їх щоденної людської перетворювальної діяльності, міри їхнього впливу на стабільність світового плину життя. Адже становлення сильної України залежить не лише від високопрофесійних якостей сучасної молоді, але і від їх лідерських здібностей, вміння протистояти кризам і викликам ХХІ ст.

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

С. Ж. Веземська, к.і.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Одним із найважливіших чинників модернізації системи вищої освіти та підняття її якісного рівня в плані відповідності Болонській системі є її універсалізація і гуманізація. Багатокомпонентний зміст сучасної вищої освіти сьогодні включає в себе не лише знання, а й способи практичної діяльності, творчий досвід і ціннісні орієнтації молоді активної особистості. За таких умов, природно, особливе значення набуває якість соціогуманізаційного аспекту навчання.

У цьому плані особливу роль відіграє вивчення студентами вузів дисциплін соціогуманітарного циклу, зокрема соціології. Оскільки саме соціологія найбільш тісно пов’язана з реальною